Lieta Nr.142013309
1-0200-10/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 27.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Kalvāne-Radziņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *R.I.* (personas kods */personas kods/*) likumiskās pārstāves *M.I.* pieteikuma par Rīgas Domes Rīgas pašvaldības policijas 2009.gada 23.novembra lēmuma Nr.D57/01/ZV057011/01 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 15.septembrī Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektore *R.I.* (turpmāk tekstā - pieteicējs) sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.09/ZV057011, kurā konstatēts, ka pieteicējs smēķēja publiskā vietā pie nama J.Grestes ielā 12, Rīgā, ar ko pieteicējs ir izdarījis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) $42.^1$ panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

2009.gada 30.septembrī Rīgas Domes Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.D57/09/ZV057011, ar kuru pieteicējam uzlikts naudas sods Ls 5 apmērā.

[2] Izskatot pieteicēja likumiskās pārstāves *M.I.* (turpmāk tekstā – likumiskā pārstāve) sūdzību, Rīga Domes Rīgas pašvaldības policija (turpmāk tekstā – atbildētājs) ar 2009.gada 23.novembra lēmumu Nr.D57/01/ZV057011/01 (turpmāk tekstā - Lēmums) nolēma atstāt negrozītu Rīgas Domes Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka 2009.gada 30.septembra lēmumu Nr.D57/09/ZV057011.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja likumiskā pārstāve vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt turpmāk norādīto motīvu dēļ.

[3.1] Pieteicēja likumiskā pārstāve norāda, ka Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas 2009.gada 15.septembra administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.09/ZV057011 ir nepilnīgi norādīts normatīvais akts un norma, kas paredz atbildību par pārkāpumu, nav norādīts datums, kurā normatīvais akts izdots. Pašvaldības saistošie noteikumi vienmēr sevī ietver trīs elementus, iztrūkstot kādam no elementa, kopums neveidojas. Trīs elementu norādīšana ir obligāta, jo pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, katru gadu numerāciju sāk no jauna, kā arī normatīvā akta nosaukums var ilgākā laika posmā atkārtoties. Normatīvā akta izdošanas datums Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas 2009.gada 15.septembra administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.09/ZV057011 bija norādāms tādēļ, lai adresāts varētu pārliecināties par kuru normatīvā akta redakciju konkrētajā gadījumā tiek domāts (spēkā esošā vai spēkā zaudējušā normatīvā akta redakcija). Tādejādi pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka nenorādot normatīvā akta izdošanas datumu viņai ir radītas nelabvēlīgas sekas, jo nevarēja savlaicīgi iepazīties ar nolēmumā minētajiem Rīgas Domes saistošajiem noteikumiem.

[3.2] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka ir pārkāpts LAPK 237.pants, jo netika veikta pieteicēja personas un mantu apskate, kas noteikta LAPK 256.pantā. Bez šīs procesuālās darbības veikšanas nav iespējams pilnīgi noskaidrot lietas apstākļus, jo tās laikā bija iespējams iegūt svarīgus pierādījumus, kas ņemami vērā, piemērojot administratīvo sodu. Personas un mantu apskate ir atļauta gadījumos, lai pārtrauktu administratīvos pārkāpumus. Dažkārt administratīvie pārkāpumi mēdz būt arī ilgstoši, un neveicot personas un mantu apskati, amatpersonas nedarīja visu iespējamo, lai novērstu turpmāku administratīvā pārkāpuma iespējamu izdarīšanu, tādejādi pārkāpjot LAPK 237.pantā noteikto.

[3.3] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka atbildētājam bija jāpieprasa pieteicēja raksturojums no mācību iestādes, jo tam ir ļoti būtiska nozīme, izlemjot jautājumu par soda piemērošanu, jo mācību iestādes rīcībā ir objektīva informācija par pieteicēja uzvedību ikdienā, tai skaitā par smēķēšanu vai nesmēķēšanu.

[3.4] Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektore, pieņemot paskaidrojumu no pieteicēja, vienlaicīgi šādus paskaidrojumus pieņēma vēl no divām personām. Paskaidrojumus rakstīja pašrocīgi, bet teksta satura lielāko daļu viņiem diktēja Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektore. Minētā rīcība ir pretrunā ar LAPK normām, jo liedz iespēju Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektorei iegūt objektīvu informāciju, tai skaitā izzināt katras personas prettiesiskās uzvedības cēloņus un motīvus.

[3.5] Nosakot soda apmēru, nav ņemta vērā pieteicēja personība un izdarītā pārkāpuma raksturs, kā arī nav noskaidrots pieteicēja materiālais stāvoklis. Pie tam administratīvā naudas soda apmērs ir noteikts nevis par izdarīto pārkāpumu, bet gan par citu pieteicēja rīcību – neierašanos uz administratīvās lietas izskatīšanu.

[4] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[4.1] Atbildētājs paskaidro, ka lietā nav strīda par to, ka ir fiksēts, ka pieteicējs 2009.gada 15.septembrī pulkst.11.00 smēķēja publiskā vietā Rīgā pie J.Grestes ielas 12.nama. Pārkāpums konstatēts brīdī, kad pieteicējs nebija sasniedzis 18 gadu vecumu. Saskaņā ar Rīgas domes 2007.gada 19.jūnija saistošo noteikumu Nr.80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi" (turpmāk tekstā - Noteikumi) 7.3.apakšpunktu bērniem līdz 18 gadu vecumam aizliegts smēķēt publiskās vietās. Saskaņā ar Noteikumu 13.punktu par Noteikumu 7.3.punktā noteikto prasību neievērošanu personu, kas pārkāpuma izdarīšanas brīdī ir sasniegusi 14 gadu vecumu, sauc pie likumā paredzētās atbildības vai piemēro audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus. Ja pārkāpuma izdarīšanas brīdī persona nav sasniegusi 14 gadu vecumu, par izdarīto pārkāpumu pie likumā paredzētās atbildības sauc personas vecākus vai viņu aizstājējus. No lietas materiāliem konstatējams, ka pārkāpuma konstatēšanas brīdī pieteicējs bija sasniedzis 15.gadu vecumu līdz ar to ir saucams pie likumā paredzētās atbildības.

[4.2] Pieteicējam bija nodrošināta iespēja piedalīties lietas izskatīšanā, kā arī saskaņā ar LAPK 260.pantu izmantot tiesības kā personiski, tā ar pārstāvja palīdzību iepazīties ar visiem lietas materiāliem, sniegt paskaidrojumus, iesniegt pieprasījumus un izteikt lūgumus, tomēr ne pieteicējs, ne pieteicēja likumiskā pārstāve uz lietas izskatīšanu neieradās, kā rezultātā saskaņā ar LAPK 260.pantu lieta tika izskatīta bez pieteicēja klātbūtnes, balstoties uz lietas izskatīšanas gaitā savāktajiem materiāliem un pierādījumiem.

[4.3] Atbildētājs kritiski vērtē pieteicēja likumiskās pārstāves argumentus par lietas izskatīšanas un protokola sastādīšanas gaitā pieļautajiem trūkumiem, jo saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81.panta piekto daļu apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

[5] Pieteicēja likumiskā pārstāve ir piekritusi administratīvās lietas izskatīšanai rakstveida procesā *(lietas lapa 5)*. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2010.gada 22.februāra lēmumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 114.panta pirmo daļu, noteikts lietu izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Saskaņā ar LAPK 42.[1] panta pirmo daļu par smēķēšanu neatļautās vietās uzliek naudas sodu līdz desmit latiem.

Saskaņā ar Noteikumu 7.3.punktu bērniem aizliegts līdz 18 gadu vecumam smēķēt publiskās vietās.

[7] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs smēķēja publiskā vietā un viņš nav sasniedzis 18 gadu vecumu. Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka Lēmums ir atceļams procesuālu pārkāpumu dēļ, kā arī tā iemesla dēļ, ka atbildētājs nav izdarījis lietderības apsvērumu izvērtējumu soda naudas apmēra noteikšanā.

[8] Tiesību teorijā, kā arī administratīvo tiesu praksē atzīts, ka procesuālie pārkāpumi tiek iedalīti būtiskajos un nebūtiskajos pārkāpumos un, ka procesuālu pārkāpumu dēļ administratīvais akts ir atceļams tikai tad, ja attiecīgais procesuālais pārkāpums ietekmē arī administratīvo aktu pēc būtības, tas ir, ja ir iespējama cēloņsakarība starp procesuālās normas pārkāpumu un procesa rezultātu *(vairāk sk.: J.Briede. Administratīvā akta tiesiskums // Latvijas Vēstnesis. Jurista vārds. 2004. gada 23. marts, Nr. 11).*

Līdz ar to izskatāmajā lietā ir pārbaudāms, vai pārsūdzētā Lēmuma izdošanas procesā ir pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi, kas paši par sevi ir pamats Lēmuma atcelšanai.

[9] Pieteicēja likumiskā pārstāve norāda, ka Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas 2009.gada 15.septembra administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.09/ZV057011 ir nepilnīgi norādīts normatīvais akts un norma, kas paredz atbildību par pārkāpumu, nav norādīts datums, kurā normatīvais akts izdots.

Tiesa piekrīt pieteicēja pārstāves norādītajam, ka administratīvā pārkāpuma protokols nesatur pilnu norādi uz pārkāpto tiesību normu. Tomēr konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir procesuāls dokuments, ar kuru kompetentā institūcija fiksē administratīvā pārkāpuma izdarīšanas faktu.

Tiesa konstatē, ka gan sākotnējā lēmumā, ar kuru pieteicējam noteica administratīvo atbildību, gan arī pārsūdzētajā Lēmumā atbildētājs ir norādījis piemērotās tiesību normas pilnīgi un nepārprotami. Līdz ar to tiesa uzskata, ka Rīgas domes saistošo noteikumu numura nenorādīšana protokolā ir atzīstama par nebūtisku procesuālu pārkāpumu. Pie tam minētā kļūda nav liegusi pieteicēja pārstāvei iespēju apstrīdēt un pēc tam pārsūdzēt pieteicējam uzlikto naudas sodu.

[10] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka ir pārkāpts LAPK 237.pants, jo netika veikta pieteicēja personas un mantu apskate, kas noteikta LAPK 256.pantā.

Pieteicējs ir administratīvi sodīts par to, ka nesasniedzis 18 gadu vecumu smēķēja publiskā vietā. Proti, pieteicējs ir sodīts par aktīvām darbībām. Tiesa konkrētajā gadījumā nesaskata nepieciešamību apskatīt pieteicēja mantas, jo tas vai pie pieteicēja būtu vai nebūtu atrastas cigaretes, nevar ietekmēt pieteicēja rīcību – smēķēšanu.

[11] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka atbildētājam bija jāpieprasa pieteicēja raksturojums no mācību iestādes.

Tiesa uzskata, ka raksturojums no mācību iestādes nevar mainīt pieteicēja izdarītā administratīvā pārkāpuma raksturu un ietekmēt to, vai pieteicējs ir administratīvi sodāms vai nav. Proti, tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā nav nozīmes tam kā mācību iestāde raksturotu pieteicēju. Pieteicējs pats pēc savas brīvas gribas smēķēja cigaretes, lai gan tas ir aizliegts. Līdz ar to pieteicējs apzinājās ko dara, kā arī saprata savas rīcības prettiesiskumu. Tādejādi pieteicējam ir jāuzņemas atbildība par savu rīcību un viņš ir administratīvi sodāms par pieļauto tiesību normu pārkāpumu, lai sasniegtu administratīvā soda mērķi – personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzināt likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus (LAPK 22.pants).

[12] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektore, pieņemot paskaidrojumu no pieteicēja, ir rīkojusies prettiesiski un iegūtie paskaidrojumi nav objektīvi, jo nepilngadīgie paskaidrojumus rakstīja pašrocīgi, bet teksta satura lielāko daļu viņiem diktēja inspektore.

Izvērtējot pieteicēja rakstīto paskaidrojumu, tiesa uzskata, ka tas ir uzrakstīts pusaudzim raksturīgā izteiksmes stilā – vienkāršos nepaplašinātos teikumos. Lietas materiāli neliecina par to, ka paskaidrojuma tekstu ir diktējusi Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas inspektore. Līdz ar to tiesai nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja paskaidrojums, kuru, iespējams, ar padomu kas tajā ir jānorāda, ir palīdzējusi uzrakstīt inspektore, varētu ietekmēt faktu, ka pieteicējs ir smēķējis un padarīt minēto faktu par nebijušu. Konkrētajā gadījumā vienīgais noskaidrojamais apstāklis lietā ir fakts, ka pieteicējs ir smēķējis sabiedriskā vietā. Līdz ar to tam vai viņam kāds ir palīdzējis noformulēt paskaidrojumā ietverto tekstu, nav izšķirošas nozīmes administratīvā pārkāpuma fakta noskaidrošanā. Tiesas vērtējumā pārējiem apstākļiem, tādiem kā, cik reizes pieteicējs ir smēķējis, vai vecāki to zina, kā arī vai pieteicējs to ir darījis pēc drauga ieteikuma, lietā nav izšķirošas nozīmes.

[13] Pieteicēja likumiskā pārstāve uzskata, ka nosakot soda apmēru, nav ņemta vērā pieteicēja personība un izdarītā pārkāpuma raksturs, kā arī nav noskaidrots pieteicēja materiālais stāvoklis.

Saskaņā ar LAPK 32.panta pirmo un otro daļu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesa piekrīt pieteicēja likumiskās pārstāves norādītajam, ka atbildētājs nav izvērtējis visus LAPK 32.pantā norādītos apstākļus, kas jāņem vērā, uzliekot administratīvo sodu.

Piemērotās tiesību normas sankcija paredz administratīvo naudas sodu līdz desmit latiem. Tādejādi minimālais naudas sods ir viens lats, vai arī atbilstoši LAPK 21.panta pirmajai daļai administratīvo pārkāpumu var atzīt par maznozīmīgu un atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu.

[14] Tiesa uzskata, ka konkrētās lietas apstākļos pieteicēja izdarīto administratīvo pārkāpumu nevar atzīt par maznozīmīgu, jo viņš smēķēja publiskā vietā netālu no skolas, kurā mācās. Tiesas vērtējumā pieteicēja atbrīvošana no administratīvās atbildības radītu citos skolniekos iespaidu, ka arī viņi var smēķēt un palikt nesodīti. Līdz ar to sabiedrības interesēs ir, lai pieteicējs saņem sodu par izdarīto administratīvo pārkāpumu.

Nosakot soda apmēru, tiesa ņem vērā to, ka pieteicējs ir nepilngadīgs, iepriekš nav administratīvi sodīts un savu izdarīto pārkāpumu ir atzinis, to nožēlo un apņēmās vairāk tā nerīkoties.

Tādejādi lietā ir konstatējami vainu mīkstinoši apstākļi, kā arī pieteicēja sniegtie paskaidrojumi ir tādi, kas liecina par to, ka viņš ir sapratis savas rīcības kaitīgās sekas un turpmāk tādu pārkāpumu vairs nepieļaus. Līdz ar to pieteicējam ir nosakāms administratīvais naudas sods minimālā piemērotās tiesību normas sankcijas apmērā – viens lats.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 5.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

grozīt *R.I.* ar Rīgas Domes Rīgas pašvaldības policijas 2009.gada 23.novembra lēmumu Nr.D57/01/ZV057011/01 piemēroto soda mēru, nosakot, ka *R.I.* par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 42.[1] panta pirmās daļas pārkāpumu ir piemērojams administratīvais naudas sods viena lata apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 27.aprīlī.

Tiesnese K.Kalvāne-Radziņa